На думку автора, у навчальній програмі дисципліни «БЖД» повинні розглядатися, насамперед, джерела небезпеки для людини та пов'язані з ними небезпечні та шкідливі фактори, які призводять до порушення життєдіяльності людей в середовищі проживання та спричиняють надзвичайні ситуації (НС). В загальному вигляді необхідно також викладати питання безпеки в умовах НС, причини їх виникнення, класифікацію та сутність. Достатньо уваги необхідно приділити питанням захисту людей у НС, вмінню надавати допомогу потерпілим, організації життєзабезпечення в НС.

Таким чином, автор статті пропонує із всього переліку безпекових навчальних дисциплін залишити тільки дисципліну «Безпека життєдіяльності», яка, як базова дисципліна, повинна дати студентам такий рівень знань, який буде достатнім для розуміння важливості питань безпеки життєдіяльності і бути надійною основою для подальшого навчання в сферах цивільного захисту та охорони праці, але вже за межами ВНЗ .

Література:

1. Типова навчальна програма нормативної дисципліни «Безпека життєдіяльності» для вищих навчальних закладів.
http://vzvo.gov.ua/navchalni-prohramy/209-a-typical-curriculum-regulatory-discipline-safety-for-higher-education-for-all-specialties-in-education-and-skill-levels-junior-specialist-bachelor.html

2. Типова навчальна програма нормативної дисципліни «Основи охорони праці» для вищих навчальних закладів.
www.univ.uzhgorod.ua/.../Прог.нова.doc

3. Типова навчальна програма нормативної дисципліни «Цивільний захист» для вищих навчальних закладів.
irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/.../cgiirbis_64.

4. Програма навчальної дисципліни «Охорона праці у галузі».
www.iitzo.gov.ua/files/programa_vnz_sz.doc

5. Проект Закону України «Про вищу освіту» (Мірошниченко).
http://iportal.rada.gov.ua/#

6. Проект Закону України «Про вищу освіту» (нова редакція).
http://www.mon.gov.ua/ua/news/archive-news/88/osnovni-polozhennya-proektu-zakonu-ukrajini-pro-vishchu-osvitu-nova-redaktsiya/

УДК 331: 004.94: 519.6

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН „ОХОРОНА ПРАЦІ" ТА „БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ" ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ЗАЛІЗНИЧНИКІВ

Мещерякова Тетяна Миколаївна,
доцент, кандидат технічних наук, доцент
Львівська філія Дніпропетровського національного
університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна
Кузін Микола Олегович,
кандидат технічних наук, доцент Львівської філії
Львівська філія Дніпропетровського національного університету
залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна

Розвиток залізниць України на даному історичному етапі характеризується декількома основними тенденціями: з одного боку – це старіння основних фондів (як

рухомого складу, так і залізничних конструкцій), а з іншого – підвищення вимог щодо безпеки транспортних систем і процесу перевезень вантажів і пасажирів в умовах збільшення швидкостей та осьових навантажень.

Ринкові вимоги щодо умов функціонування транспортних систем, особливості технологічних процесів, їх постійна зміна та модернізація є додатковими факторами, які формують нові засади ідеології безпеки на залізничному транспорті [1, с. 139; 2, с. 265].

Це призводить до того, що на перший план під час виконання обов'язків виступає особиста кваліфікація працівника залізничного транспорту, його здатність з використанням сучасних технологій швидко, якісно з дотриманням всіх норм безпеки вирішувати поставлені перед ним завдання, а у випадку виникнення залізнично-транспортної події швидко локалізувати усі негативні наслідки. До виконання своїх обов'язків інженер-залізничник має бути фахово та психологічно підготовлений. Одними із найважливіших дисциплін, які дають таку підготовку студентам-залізничникам, є дисципліни «Охорона праці» та «Безпека життєдіяльності».

Згідно з освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра для галузі знань 0701 «Транспорт і транспортна інфрастуктура», якою керуються при підготовці фахівців на Львівській філії Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна (ДНУЗТу), студент після закінчення вивчення курсів «Безпеки життєдіяльності» та «Охорони праці» повинен знати систему правових, соціально-економічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, які спрямовані на збереження здоров'я і працездатності людини в процесі праці.

Майбутній фахівець повинен отримати необхідні знання, реалізація яких на практиці сприятиме покращенню умов праці, підвищенню її продуктивності, запобіганню професійних захворювань, виробничого травматизму і аварій.

Подальше поглиблення підготовки майбутніх фахівців-залізничників в галузі дисциплін «Безпека життєдіяльності» та «Охорона праці» автори вбачають в гармонійному поєднанні ґрунтовно пропрацьованого теоретичного матеріалу і реальних практичних задач, які стоять перед залізницями України.

Так на базі Львівської філії ДНУЗТу створена і успішно функціонує наукова лабораторія залізнично-транспортних досліджень, яка займається розв'язанням конкретних задач, що виникають під час залізнично-транспортних подій. На основі багатого фактичного матеріалу, з використанням великого фахового і життєвого досвіду викладачів, студентам на лекційних, практичних і лабораторних заняттях подається інформація про особливості функціонування транспортних систем як в умовах штатних, так і конкретних позаштатних ситуацій, та пропонується рекомендації щодо їх усунення. Усі теоретичні підходи та практичні технологічні рішення мають прикладну транспортно-залізничну направленість.

Наступним перспективним кроком при викладанні дисциплін «Безпека життєдіяльності» та «Охорона праці» автори вбачають у використанні засобів математичного моделювання та комп'ютерних обчислювальних систем для прогнозування проходження залізнично-транспортної подій та аналізу їх наслідків [3, с. 7; 4, с. 145].

Треба відмітити, що фахова підготовка студента-залізничника є процесом, який має постійно удосконалюватись з врахуванням не тільки вимог сьогодення, але й майбутніх проблем, що будуть поставати перед залізницею. Це викликає необхідність постійного удосконалення кваліфікації викладацького персоналу - проходження ним спеціалізованих курсів, спілкування з колегами, обміном досвідом на відповідних семінарах і конференціях.

Література:

1. Кобець О.В. Основи охорони праці на залізничному транспорті: Навч. посіб./ Кобець О.В., Митрофанов В.В., Діданов В.І. – К.: Видавництво Дельта, 2008. – 392 с.

2. Безопасность жизнедеятельности. Ч. 1. Безопасность жизнедеятельности на железнодорожном транспорте: Учебник для вузов ж.-д. транспорта/ [Кузнецов К.Б., Васин В.К., Купаев В.И., Чернов Е.Д.]; Под ред. К.Б. Кузнецова. – М.: Маршрут, 2005. – 576 с.

3. Самарский А.А. Математическое моделирование: Идеи, Методы, Примеры./ А.А. Самарский, А.П. Михайлов. – М.: Физматлит, 2002. – 320 с.

4. Марчук Г.И. Математическое моделирование в проблеме окружающей среды/ Г.И. Марчук. – М.: Наука, 1982. – 320 с.

УДК 371.21:378.147

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Неменуща Світлана Миколаївна
кандидат сільськогосподарських наук, асистент
Навчально-науковий технологічний інститут
харчової промисловості ім. М.В. Ломоносова
Одеська національна академія харчових технологій

Постановка проблеми. Навчальна програма нормативної дисципліни «Безпека життєдіяльності» для вищих навчальних закладів, яка рекомендована Міністерством освіти і науки України у 2011 році, за ціль навчання ставить оволодіння бакалаврами (молодшими спеціалістами) сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій. Метою вивчення дисципліни є набуття студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення, в основному, професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на обєктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку [1, с.2-3]. Тому завданням вивчення дисципліни є опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог.

Аналіз досліджень і публікацій. Безпеку життєдіяльності, як навчальну дисципліну у ВНЗ, її складові, методи, завдання та форми навчання вивчали та представили у своїх роботах В.В. Бєгун, В.В. Березуцький, О.Ю. Буров, Є.П. Желібо, Н.М. Заверуха, В.М. О.І.Запорожець, Заплатинський, В.В. Зацарний, О.В. Кобилянський, Л.В. Кравченко, В.О. Михайлюк, О.А. Нетребський, В.К. Підгорний, І.П. Пістун, Л.А. Сидорчук, , Б.М. Степанов, Б.Д. Халмурадов, З.М. Яремко та ін. Вивчення необхідності посилення практичного компонента дисципліни у розрізі майбутньої професійної діяльності фахівців харчової промисловості та ризиків, які можуть виникнути у процесі роботи поставило за необхідне розробку моделі власної поведінки кожного з студентів у НС по збереженню життя та здоров'я персоналу на обєктах господарювання, а саме самодопомозі та взаємодопомозі.

Метою даної статті є вдосконалення навчання студентів стосовно їх підготовки до безпечної життєдіяльності під час професійної діяльності та у побуті за рахунок надбання ними практичних вмінь та навичок щодо здолання небезпечних ситуацій.